

**LLIBRE
PRIMER**

**REVI NGUT
A LA VIDA**

1

L'ÈPOCA

RA EL MILLOR dels temps, era el pitjor dels temps, l'era de la saviesa, l'era de l'estupidesa, l'època de la fe, l'època de la incredulitat, l'hora de la Llum, l'hora de la Tenebra, la primavera de l'esperança, l'hivern de la desesperació, ho teníem tot davant nostre, no teníem res davant nostre, tots aniríem de dret al Cel, anàvem de dret a l'Infern —en resum, l'època era tan clavada el present que algunes de les seves autoritats més sorolloses insistien a definir-la, per a bé o per a mal, en termes exclusius de comparació superlativa.

Hi havia un rei amb grans mandíbules i una reina de cara poc agraciada al tron d'Anglaterra; hi havia un rei amb grans mandíbules i una reina de cara bonica al tron de França. A tots dos països era més clar que l'aigua, per als que administraven les reserves de pans i peixos de l'Estat, que tot continuaria com de costum per sempre més.

Era l'any del Senyor de 1775. Anglaterra s'havia vist afavorida per revelacions sobrenaturals: Mrs Southcott havia complert vint-i-cinc beneïts anys feia poc, i un soldat amb dons profètics dels Life Guards n'havia proclamat l'aparició sublim anunciant que tot estava a punt perquè Londres i Westminster fossin empassades. Feia només una dotzena d'anys que s'havia esvaït el fantasma de Cock Lane, després de trucar els seus missatges ben bé com els trucaven els esperits de l'any passat, sobrenaturalment deficients en originalitat. Enviats per un congrés de súbdits britànics d'Amèrica, simples missatges terrenals havien estat rebuts no feia gaire per la Corona i el poble d'Anglaterra i, per estrany que sembli, tindrien més importància per a la humanitat que cap de les comunicacions fins aleshores rebudes mitjançant cap dels pollastres dels galliners de Cock Lane.

França, menys afavorida en general en matèria sobrenatural que la seva germana de l'escut i el trident, davallava molt suaument costa avall, a base de fabricar moneda de paper i gastar-se-la. Guiada pels seus pastors cristians, es distreia, a més a més, amb proeses humanitàries com la de condemnar un jove a mans tallades, llengua arrencada amb estenalles i tot ell cremat viu, per no haver-se agenollat sota la pluja en honor d'una bruta processó de frares que passava a la seva vista, a mig centenar de metres. És ben possible que, arrelats als boscos de França i de Noruega mentre executaven aquell desven-

turat, nasquessin arbres, ja marcats pel Llenyataire —el Fat— per ser abatuts i serrats en taulons i convertits en certa estructura mòbil, amb un sac i un tallant incorporats, de terrible fama en la Història. És prou probable que dins dels barracots d'alguns llauradors de les terres grasses que rodegen París, aquell dia mateix, aixoplugats de la pluja, hi hagués carros atrotinats bruts de femta i ensumats pels porcs, on l'avi-ram s'ajocava, que el Pagès —la Mort— havia triat ja com a carriots de la Revolució. Però el Llenyataire i el Pagès, si bé treballen sense parar, ho fan en silenci, i ningú els va sentir quan rodaven a passes esmorteïdes; d'altra banda, sospitar que estiguessin desperts era ser ateu o traïdor.

A Anglaterra, d'ordre i protecció no n'hi havia com per sentir orgull nacional. De cases atracades per homes armats i robatoris de camí ral, n'hi havia cada nit, i a la capital mateix; es recomanava públicament a les famílies que no sortissin de ciutat sense deixar els mobles en magatzems de tapissers, per seguretat; tal lladre de camí ral a la nit podia ser de dia un negociant de la City i, reconegut i amonestat per un col·lega a qui havia atracat quan feia de “capità”, matar-lo d'un tret al cap i continuar com si res; el correu va ser assaltat per set lladres, el guarda en matà tres i els altres quatre el mataren “per falta de municions”: després d'això, el correu va ser robat en pau; aquell magnífic potentat, el Lord Batlle de Londres, va haver de donar tot el que duia a sobre a un bandoler en ple

Turnham Green, a la vista de tot el seu seguici; els presos als calabossos de Londres batallaven amb els seus carcellers i Sa Majestat la Llei els dispensava trabucades amb bales de pedra i de metall; a les sales de Palau els lladres arrabassaven creus de diamants del coll dels nobles *Lords*; a Saint Giles irrompien mosqueters a la caça de contraban i la multitud disparava contra ells, i ells disparaven contra la multitud; i ningú considerava que aquests experiments sortissin gaire del comú. Enmig d'això, el botxí, sempre enfeinat i sempre inútil, era constantment requerit; aquí per penjar llargues rècules de delinqüents de tota mena, allà per dur a la força el dissabte un rebentacases atrapat el dimarts, a Newgate per cremar mans a dotzenes i a les portes de Westminster Hall per cremar pamflets, avui per llevar la vida d'un assassí atroç, demà la d'un desgraciat que havia pispat sis *pennies* a un mosso d'estable.

Totes aquestes coses, i mil més per l'estil, passaven al llarg i al tombant del bon vell any de 1775. Enmig d'elles, mentre el Llenyataire i el Pagès treballaven inadvertits, el parell de les grans mandíbules i l'altre parell de la cara lletja i la cara bonica anaven fent, prou eixerits, usant i abusant dels seus drets divins. Així és com l'any 1775 duia Ses Excel·lències, i miríades de peiximinuti —els d'aquesta crònica entre d'altres—, pels camins que s'obrien davant seu.

2

EL CORREU

A CARRETERA DE Dover s'estenia davant de la primera de les persones de qui tracta aquesta història, un divendres a la nit a finals de novembre. Des del seu punt de vista, la carretera de Dover s'estenia més enllà del cotxe de correu de Dover i s'enfilava Shooter's Hill

amunt. Ell anava pujant penosament al costat del correu, com els altres passatgers, no pas per ganes de fer exercici en aquelles circumstàncies sinó perquè el turó, i els arnesos, i el fang, i el cotxe eren tan feixucs que els cavalls ja s'havien aturat tres vegades, a més d'una en què havien intentat entravessar el cotxe a la carretera amb l'amotinada intenció de girar cua cap a Blackheath. Tanmateix, les brides, i el fuet, i el cotxer, i el guarda, combinats, havien llegit aquell article de guerra que prohibeix un propòsit per cert molt a favor de la idea que algunes bèsties estan dotades de raó, i el tir havia capitulat i tornat al seu deure.

Cap cot i cues trèmules, s'obrien pas com podien pel fang espès, a batzegades i sotragades per moments, com si es desarticulessin i es desfessin a trossos. Cada cop que el cotxer els deixava reposar amb un “xooo!”, el de més a prop brandava el cap violentament i feia trontollar tot el que duia, com un cavall insòlitàment enfàtic, negant que el cotxe pogués enfilarse dalt del turó. Cada vegada que el cavall guia feia soroll, el passatger s'esverava, com pertoca a tot passatger nerviós, i es pertorbava.

La boira fumejava a tots els fondals i, erràtica, s'anava enfilant turó amunt, com un mal esperit en busca de repòs que no troba. Una boira enganxifosa i gèlida que avançava lentament, a través de l'aire, a glopades visibles que s'encalçaven i s'abocaven l'una en l'altra com podrien fer-ho les onades d'un mar malsà. Era prou densa perquè la llum dels fanals no deixés veure altra cosa que els fanals i uns pocs metres de carretera; i el renill dels cavalls esforçant-se s'hi infiltrava com si fossin ells que l'haguessin produïda.

Dos passatgers més, a part d'aquell, s'obrien pas com podien turó amunt, al costat del cotxe. Tots tres anaven tapats fins a les orelles i duïen botes fins als genolls. Cap no hauria pogut dir, pel que veia, quin era l'aspecte dels altres dos, i cadascun s'amagava dels companys sota gairebé tants embolcalls dels ulls de l'esperit com dels del cos. En aquell temps, la gent s'estava d'enraonar amb companys de viatge perquè qual-

sevol podia ser lladre, o comparsa de lladres. Els darrers, com que tota posta o taverna tenia algú a sou del “capità”, des de l’hostaler fins al més anònim i baix dels mossos d’estable, eren els que més sovintejaven. Això es deia a si mateix el guarda del correu de Dover aquella nit de divendres del novembre de 1775, reclinat a la perxa darrere del cotxe, picant de peus i amb un ull i una mà a la panòplia que duia al davant —un trabuc carregat damunt d’una pila de sis o vuit pistoles carregades damunt d’un llit de dagues.

En el correu de Dover regnava el bon humor de sempre: el guarda sospitava dels passatgers, els passatgers sospitaven els uns dels altres i del guarda, tots sospitaven de tothom i el cotxer no confiava en ningú que no fossin els cavalls, de qui hauria jurat sobre tots dos Testaments i amb la consciència clara que no eren bèsties per a aquell viatge.

—Au, au! —cridava el cotxer—. Un esforç més i sereu dalt de tot i maleïts sigueu, que prou m’ha costat dur-vos-hi! Joe!

—¿Eh? —contestà el guarda.

—¿Quina hora et sembla que és, Joe?

—Deu minuts ben bons passades les onze.

—Vatua! —cridà el cotxer contrariat—, i no som ni dalt del Shooter! Tst! Au, au! Endavant!

El cavall emfàtic, interromput per una fuetada enmig d’una negativa més decidida que les altres, s’animà, seguit pels

altres tres. Una vegada més, el correu de Dover es posà penosament en marxa, i les botes dels passatgers xipollejaven al seu costat. S'aturaven quan el cotxe s'aturava, sense apartar-se'n. Si algun dels tres hagués tingut la gosadia de proposar a l'altre de tirar una mica endavant en la boira i la foscor, s'hauria exposat a rebre instantàniament una bala, per bandit.

L'última embranzida dugué el correu al cim del turó. Els cavalls s'havien aturat a respirar, el guarda netejava les rodes per a la davallada i obrí la porta del cotxe perquè poguessin els passatgers.

—Tst! Joe! —exclamà el cotxer amb veu alarmada i mirant cap avall des del pescant.

—¿Què dius, Tom?

Tots dos paraven l'orella.

—Diria que és un cavall que puja a pas viu.

—Jo diria que és un cavall al galop, Tom —replicà el guarda, deixant anar el pom de la porta i tornant rabent al seu lloc—. Senyors! En nom del rei, tots vostès!

Amb aquesta adjuració precipitada, armà el trabuc i es preparà a l'ofensiva.

El passatger de qui tracta aquesta història tenia un peu a l'estrep i estava entrant al cotxe; els altres dos el seguien de prop, a punt per fer-ho. Ell s'estava al marxapeu, mig a dins mig a fora; els altres esperaven a la carretera, a sota. Els ulls anaven del cotxer al guarda i del guarda al cotxer, i tothom escoltava.

El cotxer mirà enrere, el guarda mirà enrere, fins i tot el cavall emfàtic estirà les orelles i mirà enrere, sense contradir-los.

El silenci que es produí en cessar el rum-rum i el moviment, afegit al de la nit, era sepulcral. El panteix dels cavalls transmetia una lleu tremolor al cotxe, que semblava agitar-se. El batec dels cors dels passatgers era prou fort, potser, per ser sentit; en tot cas, aquella pausa silenciosa era prou representativa de gent sense alè, que s'aguantava la respiració, amb el pols accelerat per l'ansia.

Se sentí un cavall al galop, ràpid i furiós, coster amunt.

—Xooo! —cantà el guarda tan fort com pogué—. Vosaltres! Atureu-vos o dispareu!

El galop s'aturà en sec i, enmig del xipoll i la brega per no perdre peu, una veu masculina, d'enllà de la boira, cridà:

—¿És el correu de Dover?

—Tant se val, qui som! —féu el guarda—. ¿Qui és vostè?

—¿És o no el correu de Dover?

—¿Per què ho vol saber?

—Vull parlar amb un dels passatgers, si és que sou el correu de Dover.

—¿Quin passatger?

—Mr Jarvis Lorry.

El nostre passatger, al cap d'un instant, digué que aquest era el seu nom. El guarda, el cotxer i els altres dos el fitaren amb recel.

—Quedi's on és —cridà el guarda a la veu que venia de la boira—, perquè si cometo un error no serà pas reparat en vida de vostè. El senyor que es diu Lorry, que contesti tot seguit.

—¿Què passa? —preguntà el passatger amb la veu una mica tremolosa—. ¿Qui em demana? ¿És en Jerry?

“No m'agrada la veu d'en Jerry, si és d'en Jerry que es tracta”, es digué el guarda a si mateix. “Quina veu més grolle-
ra, aquest Jerry.”

—Sí, Mr Lorry.

—¿Què passa?

—Un missatge per a vostè, d'allà. De T. & Co.

—Conec aquest missatger, guarda —digué Mr Lorry baixant a la carretera, assistit amb més pressa que no pas cortesia pels altres dos passatgers, que tot seguit es ficaren al cotxe, tancaren la porta i apujaren la finestra—. Pot atansar-se, no hi ha perill.

—Espero que no n'hi hagi, però no n'estic ben segur —es digué el guarda en sorrut soliloqui—. Hola, qui sigueu!

—Bé, i hola a vostè! —contestà en Jerry, més rogallós que abans.

—Acosti's al pas, ¿vol fer el favor? I si duu pistoleretes a la sella, no hi acosti les mans. Un error aviat està fet, i quan en faig pren la forma del plom. Deixi'm que el vegi.

Les figures d'un cavall i d'un genet s'anaven dibuixant lentament a través de la boira erràtica, fins a situar-se al cos-

tat del correu, on el passatger esperava a peu dret. El genet s'aturà i, alçant els ulls en direcció al guarda, donà al passatger un paper doblegat. El cavall estava rendit; cavall i genet, des dels cascs de la bèstia fins al barret de l'home, coberts de fang.

—Guarda! —digué el passatger en un to de tranquil·la confiança.

El guarda, vigilant, amb la mà dreta a l'encep del trabuc, l'esquerra al canó i l'ull en el genet, contestà secament:

—*Sir*.

—No hi ha res a témer. Pertanyo al Banc Tellson. Vostè coneix el Banc Tellson de Londres, sens dubte. Vaig a París per feina. Aquí té una corona, per fer un beure. ¿Puc llegir això?

—Si ho fa de pressa, *Sir*.

El passatger desplega el paper a la llum del fanal d'aquell costat i llegí, primer en silenci i després en veu alta:

—“Esperi *Ma'mselle* a Dover.” No és llarg, ja ho veu, guarda. Jerry, digui que la meva resposta és “Revingut a la vida”.

En Jerry se sobresaltà dalt de la sella.

—Quina resposta més estrambòtica —rondinà, amb la veu més rogallosa encara.

—Torni'l, aquest missatge, i sabran que l'he rebut com si els ho escrivís. Que tingui bon viatge. Bona nit.

Amb aquestes paraules, el passatger obrí la porta del cotxe i s'hi enfilà, sense l'ajuda dels altres dos que, després d'amagar precipitadament rellotges i monedes a les botes, feien veure que dormien. Sense altra intenció definida que la d'evitar el risc de causar nous incidents.

El cotxe es posà en marxa a sotragades i encetà la baixada entre els panys de boira que l'encerclaven. El guarda s'afanyà a desar el trabuc a la panòplia i, després de repassar-la tota, a més de les pistoles que duia al cinturó, examinà una caixa petita que hi havia sota el seient, on guardava unes quantes eines de ferrer, un parell de torxes i una capsa d'encenalls. Tenia de tot, de tal manera que si els fanals s'esbornagaven, cosa que de vegades succeïa, només li calia tancar-se a dins i procurar que les guspies de la pedra foguera no calessin foc a la palla, per obtenir foc amb relativa facilitat (si tenia sort) en cinc minuts i sense córrer gaire perill.

—Tom! —murmurà una veu de dalt del velam del cotxe.

—Digues, Joe.

—¿Has sentit el missatge?

—L'he sentit, Joe.

—¿Què en penses, Tom?

—Res de res, Joe.

—Quina coincidència —mussità el guarda—, és el mateix que penso jo.

En Jerry, sol enmig de la boira i la fosca, descavalcà mentrestant, no només perquè descansés el cavall baldat, sinó per eixugar-se el fang de la cara i escórrer l'aigua de les ales del barret, que potser en contenien més de dos litres. Esperà amb la brida a l'esquitxadíssim braç, fins que deixà de sentir les rodes del correu i la nit tornà a ser silenciosa, i aleshores es girà per davallar el turó.

—Després de fer-te galopar des de la porta de Temple Bar, vella amiga, no em fiaré de les teves potes fins que arribem en terreny pla —digué el missatger rogallós fent un cop d'ull a la seva euga—. “Revingut a la vida.” Quin missatge tan estrambòtic. Res que et faci el pes, Jerry! Ja t'ho dic, Jerry! Aniran maldades, Jerry, si es posa de moda això de revenir a la vida!